

In Memoriam

Carl V. Pellonpää 1930–2018

Michiganin sinivalkoinen ääni on vaiennut

Carl *Kalle* Pellonpään juuret olivat vankasti Suomessa ja suomalaisessa siirtolaisuudessa. Hänen vanhempansa muuttivat kumpikin tahollaan Yhdysvaltoihin, äiti Vaasasta 1908 ja isä Ähtäristä 1911. Vanhemmat muuttivat Ishpemingiin, joka oli suuri kaivoskeskus Pohjois-Michiganissa. Carl syntyi vuonna 1930, ja hän elikin lähes koko elämänsä syntymäkaupungissaan.

Kallen nuoruus sujui koulua käyden ja urheilun. Hän hurautti fingelskaksi sanottuna basepalloon (siis baseballiin). Lahjakuutta hänellä oli niin paljon, että 18-vuotiaana hän sai jopa ammattilaisopimuksen. Peliura jäi kuienkin lyhyeksi, sillä Carl sai metsästysretkellä harhalaukauksesta osuman käteensä. Ammattilaisurheilijan sijasta hänestä tuli isänsä tapaan mainari paikalliseen kaivokseen. Vähitellen kaivostoiminta hiipui ja verbaalisesti lahjakas Carl pääsi töihin paikalliselle radioasemalle. Siitä ura johti paikallistelevision, josta hän jäi eläkkeelle 2015.

Carl tunnettiin erityisesti sunnuntaisin lähetetystä ohjelmastaan *Suomi kutsuu – Finland Calling*. Vuonna 1962 aloitettua ohjelmaa esitettiin 53 vuotta, ja päättyessään se ilmeisesti oli maailman pisimpään yhtäjaksoisesti esitetty TV-show. Vähitellen ohjelmassa englanninkielen osuus lisääntyi, koska myös katsojien kieli vaihtui. Carl yhdisti ohjelmiinsa suomalaisia juhlia ja tanssiaisia. "Kielisiä" katsojia tuli lisää, koska hänen ohjelmissaan esitettiin suomalaista perusmusiikkia jenkkoineen ja tangoineen. Carl oli täysin kaksikielinen. Antti Välikankaan kirjassa *Suomi Sydämessä* hän antaa siihen mainion selityksen: "Kotona isä käski meitä aina puhumaan suomea. Ulkona meillä oli vapaus puhua suomea tai englantia". Hyvin juurien ansiosta Carlilla kasvoi tasapainoinen amerikansuomalainen ja amerikkalainen.

Carl oli myös yhteiskunnallisesti aktiivinen. Hän vaikutti mm. Ishpemingin kunnan, Marquetten maakunnan, Suomi Collegen, paikallisen luterilaisen seurakunnan ja Ishpe-

mingin hiihtoseuran luottamuselimissä. Carl oli ylpeä myös siitä, että hän sai olla kahteen otteeseen paikallisena Suomen kunniakonsulina vuodesta 1970 vuoteen 1990. Carl oli myös aktiivisesti mukana amerikansuomalaisten suurjuhlilla FinnFesteillä. Hän myös toimi vuonna 1996 Marquettessa pidetyn juhlan valmisteluryhmän puheenjohtajana.

Carl ei unohtanut Suomea. Hän vieraili vanhempiensa kotimaassa 32 kertaa ja ystävystyi läheisesti sukulaisiinsa. Carl toi myös Suomeen amerikansuomalaisia turistiryhmiä. Usein sain Kallelta soiton turkulaisesta hotellista. "Ismo, olen Turussa, mitä sinulle kuuluu? Minulle kuuluu hyvää. Kävin tapamassa sukulaisiani. Siellä oli KAUIHASTI sääskiä. Kaikkea hyvää Sinulle, HEI HEI".

Carlin elämä oli pitkä ja tuloksekas. Onnellisuus ja tasapaino heijastuivat hänestä, katselipa Kallea juttellessa tai TV:n kautta. Kalle puhui aina kauniisti vaimostaan Doriksesta ja kahdesta tyttärestään. Doris oli usein miehensä tukena matkoilla ja kuvauksissa. He olivat tavanneet 1950-luvussa juuri ennen kuin Carlin piti lähteä Korean sotaan. Kun hän pääsi siviiliin, jatkui yhteinen taival 65 vuotta.

Siirtolaisuusinstituutti myönsi Carl Pellonpäälle John Morton -tunnustuspalkinnon vuonna 2012 hänen elämäntyöstään suomalaisen kulttuurin edistäjänä ja ylläpitäjänä Pohjois-Amerikassa. Carlilla oli tallessa 1980-luvulta lähtien TV-ohjelmiensa videonauhat, jotka hän lahjoitti instituutin arkistoon. Vastaanotetussa materiaalissa on aarreaittaa amerikansuomalaisen kielen ja kulttuurin tutkijoille useampaankin opinäytteeseen.

Viimeinen Suomi kutsuu -ohjelma lähetettiin 29.3.2015. Lähetyksen lopuksi Carl kiitti menneestä hyvästellessään katsojansa: "This is it. Se on ollut rakkauten matka. It has been a journey of love. Keep smiling everyone. Thank you. Kiitoksia. Hei hei". Noihin toivouksiin on helppo yhtyä.

Ismo Söderling